

İÇİNDEKİLER:

2 Fiyat İstikrarı ve Büyüme

4 Merkez Bankasından Haberler ve Yayınlar

6 Kısa Kısa...

- TCMB Kütüphanesi
- Sıkça Sorulan Sorular



Türkiye
Cumhuriyet Merkez Bankası
İletişim ve Dış İlişkiler
Genel Müdürlüğü
İstiklal Caddesi No: 10 06100
Ulus-Ankara
Tel: (312) 310 36 46
e-posta: iletisimbilgi@tcmb.gov.tr

ENFLASYONUN GÖRÜNÜMÜ ve ENFLASYON HEDEFLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ

Gıda ve enerji fiyatlarında son yıllarda gözlenen artışlar, konjonktürel gelişmelerden ziyade küresel eğilimlerden kaynaklanan yapısal bir değişimi yansıtmakta olup, tüm dünyada enflasyonun izlediği seyirde belirleyici olmaya devam etmektedir. Buna paralel olarak ülkemizde de 2008 yılının ikinci üç aylık döneminde enflasyon, yıl sonu hedefine göre açıklanan belirsizlik aralığının üst sınırını aşmıştır. Ağustos ayı itibarıyla yıllık enflasyon %11,77 olarak gerçekleşmiştir.

İktisadi faaliyetlere ilişkin göstergeler tüketim ve yatırım talebindeki yavaşlamanın yılın ikinci çeyreğinde de sürdüğünü göstermektedir. Para politikasının temkinli duruşunun ve küresel kredi koşullarındaki sıkılaşmanın önümüzdeki dönemde toplam talebi sınırlamaya devam edeceği tahmin edilmektedir. Kamu harcamalarının ve gelirler politikasının resmi projeksiyonlar doğrultusunda yürütüleceği varsayımı altında orta vadede enflasyonun ana eğiliminin düşüş yönünde olması beklenmektedir.

Öte yandan, arz yönlü şoklara ve iktisadi birimlerin enflasyon hedeflerini ne ölçüde referans aldıklarına bağlı olarak enflasyonda beklenen düşüş eğiliminin hızına ilişkin belirsizlikler bulunmaktadır. Küresel finans piyasalarında devam eden kırılganlıklar ve emtia fiyatlarındaki artışlar risk iştahını azaltarak gelişmekte olan ekonomilere sermaye akımını yavaşlatmaktadır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) 28 Temmuz 2008 tarihinde Hükümete, belirsizlik aralığının aşılmasının gerekçelerini ve para politikası tepkisini içeren bir açık mektup yazmış ve bu mektubu kamuoyuyla paylaşmıştır. Aynı tarihte yayımlanan Enflasyon Raporu'nda ise TCMB önümüzdeki döneme ilişkin olarak enflasyon öngörülerini yukarı yönlü güncellemiştir. Bu doğrultuda arz yönlü şokların ikincil etkilerini bertaraf etmek ve enflasyonda istikrarlı bir düşüş sağlamak için para politikasının temkinli duruşunun bir süre devam edeceği öngörülmektedir.

Baz Senaryo:

Varsayımlar	<ul style="list-style-type: none"> • Gıda enflasyonu: 2008 ve 2009 yıllarında sırasıyla % 14 ve % 9 • Petrol fiyatları: 140 ABD doları civarında • Döviz kuru hareketlerinin enflasyona etkisi 1,2 puan • Elektrik tarifelerinde otomatik fiyatlamaya geçilmesi
Para Politikası Tepkisi	2008 yılının sonlarına doğru sınırlı bir parasal sıkılaştırma
Enflasyon Tahminleri*	<ul style="list-style-type: none"> • 2008 yılı sonu: % 10,6 • 2009 yılı sonu: % 5,9 ile % 9,3 arasında (orta nokta: % 7,6) • 2010 yılı sonu: % 4,0 ile % 7,8 arasında (orta nokta: % 5,9) • 2011 yılı ortaları: % 5,4

* % 70 olasılıkla

Enflasyon Hedeflerinin Güncellenmesi

Arz şoklarının ve küresel ekonomideki sorunların halen devam etmesi nedeniyle para politikasının temkinli duruşu altında dahi orta vadeli hedef olan % 4 enflasyon oranına ulaşmanın oldukça uzun bir süre alabileceği ve söz konusu hedeflerin nominal çıpa özelliğini yitirdiği görülmüştür. Bu çerçevede 2009, 2010 ve 2011 yıllarına ait enflasyon hedefleri TCMB ve Hükümet tarafından değiştirilmiştir.

Yıl Sonu Enflasyon Hedefleri

2009	2010	2011
% 7,5	% 6,5	% 5,5

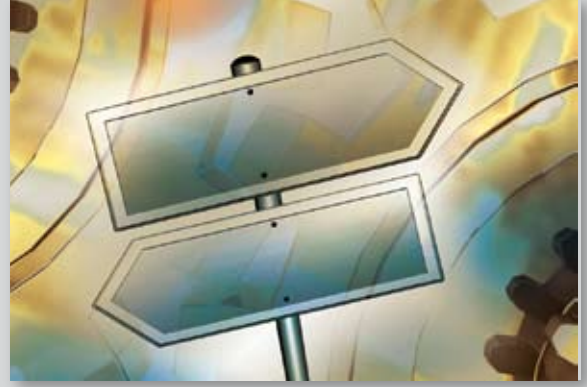
Daha fazla bilgi için: www.tcmb.gov.tr

Enflasyon mu? Büyüme mi?

Geçmiş deneyimler, ülkelerin büyümek için enflasyona izin vermeleri gerektiği düşüncesiyle uyguladıkları genişleyici para politikalarının uzun vadede daha yüksek büyüme rakamları yerine daha yüksek enflasyon rakamlarını getirdiğini göstermiştir.

1980'li yıllardan sonra iktisat yazınında geliştirilen modeller ve yapılan ampirik çalışmalar da enflasyon ile ekonomik büyüme arasında, özellikle uzun vadede, ters yönlü bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Söz konusu analizler çerçevesinde, özellikle yüksek enflasyon geçmişi olan gelişmekte olan ülkelerde, sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanabilmesi için makroekonomik istikrarın önemli bir unsuru olan düşük enflasyon ortamının oluşturulmasının ve beklentilerin ileride de düşük enflasyonun sürdürüleceği yönünde şekillenmesinin, başka bir deyişle fiyat istikrarının sağlanmış olmasının gerektiği görülmektedir. Bu kapsamda, merkez bankalarının ekonomik büyümeye en büyük katkıyı fiyat istikrarını sağlayarak yaptıkları günümüzde genel kabul görmektedir.



Fiyat istikrarı; ekonomik birimlerin yatırım, tüketim ve tasarruf kararlarını alırken dikkate almaya gerek duymadıkları ölçüde düşük bir enflasyon oranının sağlanarak sürdürüldüğü ve ekonomik birimlerin bu oranın yükselmesini beklemedikleri bir durumu ifade etmektedir.

Fiyat istikrarının sağlanması ile birlikte;

- Ekonomik birimler yatırım ve tüketim kararlarında görece fiyat değişimlerini daha kolay ayırt edebilmekte ve daha sağlıklı kararlar alabilmektedir.
- Ekonomik birimler birikimlerini yabancı para, gayrimenkul gibi alanlardan daha üretken alanlara kaydırmaktadır.
- Finansal piyasaların verimli finansal aracılık yapma yetenekleri artmakta ve bu şekilde kredi hacmi genişlemektedir.
- Enflasyon ortamının yarattığı belirsizlik ortadan kalkmakta, yatırımcıların uzun vade için talep ettikleri risk primi ve reel faiz düşmektedir. Üreticilerin kredi talepleri artmakta, yatırımların vadeleri uzamaktadır.
- İş arayanlar ve işverenler orta ve uzun vadeyi daha açık olarak öngörebilmekte ve iş gücü piyasası daha etkin çalışmaktadır.
- Ekonominin dış piyasalarda rekabet gücü artmakta ve ülke dışı sermaye piyasalarına erişim genişlemektedir.

Öte yandan enflasyon ve ekonomik büyüme arasındaki etkileşim kapsamında göz önünde bulundurulması gereken önemli bir unsur, özellikle fiyat istikrarını sağlamış ülke örneklerinde görüldüğü üzere, sıkı maliye ve para politikalarının kısa vadede ekonomiye belirli bir maliyet getirebileceğidir. Söz konusu politikalar kısa vadede talep unsurlarında ve dolayısıyla ekonomik büyümede yavaşlamaya neden olabilmektedir.

Sonuç olarak uzun vadede büyüme; sermaye, iş gücü ve teknoloji kullanımı olarak sıralayabileceğimiz üretim faktörlerinin gerek nicelik, gerek nitelik olarak iyileşmesi çerçevesinde sağlanmaktadır. Fiyat istikrarının sağlanması ise yarattığı öngörülebilir ve sağlıklı ekonomik ortam ile sürdürülebilir ve yüksek ekonomik büyüme seviyelerine ulaşılabilmesi için bir gerekliliktir. Bu yönde atılan adımlar, başta fiyat istikrarının sağlanmadığı ya da enflasyonla mücadele sürecindeki gelişmekte olan ülkelerde büyümeyi engellemekte, tersine desteklemektedir.



Türkiye'de Büyüme ve Enflasyon

Türkiye ekonomisi 1970'lerde başlayan ve otuz yıla varan kronik enflasyonist süreçte, bütçe disiplininin sağlanamaması, para politikalarında fiyat istikrarına ilişkin açık bir amaç ortaya konulamaması ve uygulanan politikalara yeterli güvenin oluşmaması sonucunda benzer gelişmekte olan ülkelerle karşılaştırıldığında düşük ve istikrarsız bir büyüme performansı sergilemiştir.

2001 Krizi sonrasında ise uygulanan para, maliye politikaları ve kapsamlı yapısal dönüşümle birlikte ülkemizde bir yandan enflasyonda düşüş sağlanırken, diğer yandan yüksek büyüme oranlarına ulaşılmıştır. Bu süreçte TCMB Kanunu'nda yapılan değişikliklerle Bankanın araç bağımsızlığı kazanması ve temel amacının fiyat istikrarını sağlamak olarak tanımlanması enflasyonda düşüşü sağlayan temel unsurlar olmuştur. Bunun sonucunda 2002-2007 yılları arasında ortalama enflasyon % 74,8'den % 13,9'a düşerken, ortalama büyüme % 6,8'e ulaşmış; büyüme ve enflasyonun oynaklığında önemli ölçüde azalma yaşanmıştır.



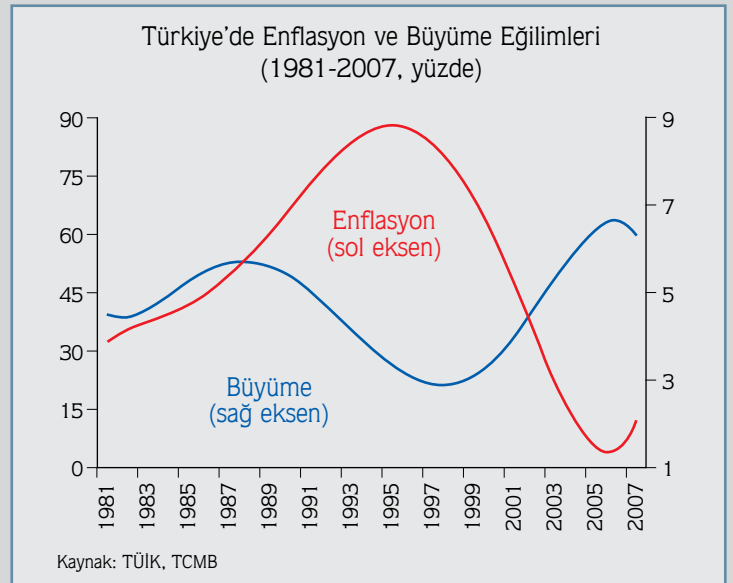
	1970-1979	1980-1989	1990-2001	2002-2007
Büyüme*				
Ortalama (%)	4,8	4,0	3,2	6,8
Standart Sapma	3,2	3,5	5,9	1,8
Enflasyon**				
Ortalama (%)	24,1	49,6	74,8	13,9
Standart Sapma	15,7	26,7	21,9	8,7

* 1970 - 1998 (1987 fiyatlarıyla) GSMH, 1999 - 2007 (1998 fiyatlarıyla) GSYİH

** 1970 - 1987 (1963=100) TEFE,
1988 - 1994 (1987=100), 1995 - 2004 (1994=100), 2005 - 2007 (2003 = 100) TÜFE

Enflasyonda düşüşün yaşandığı bu dönemde; yatırımlar hızlanmış, sanayide üretim miktarı artmış, kapasite kullanım oranı yükselmiş, tarım dışı istihdam artmış, toplam ihracat, değer ve miktar olarak (sabit fiyatlarla) yüksek oranda büyümüş, Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı artmış ve bu gelişmeler ekonomik büyümenin sağlanmasına katkıda bulunmuştur.

Son dönemde enflasyondaki düşüş sürecinin kesintiye uğraması ve ekonomik büyümede yavaşlama, fiyat istikrarının bozulmadığı, ekonomik göstergeler ile makroekonomik dengelerin uyumlu olduğu, potansiyel büyüme seviyesine yakın büyüme oranlarının kalıcı olarak sağlandığı ekonomik büyüme olarak ifade edilen sürdürülebilir büyüme yolunda daha alınması gereken mesafe olduğunu göstermektedir. Bu noktada TCMB'nin yapacağı en büyük katkı, fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmektir. Enflasyonda yaşanan kısmi düşüşe rağmen fiyat istikrarının henüz tesis edilememiş olması nedeniyle TCMB'nin fiyat istikrarına yönelik olarak uyguladığı politikalara devam etmesi büyük önem taşımaktadır.



“Sürdürülebilir büyüme, fiyat istikrarının bozulmadığı, ekonomik göstergeler ile makroekonomik dengelerin uyumlu olduğu, potansiyel büyüme seviyesine yakın büyüme oranlarının kalıcı olarak sağlandığı ekonomik büyüme olarak ifade edilmektedir.”

YENİ TÜRK LİRASI'NDAN TÜRK LİRASI'NA GEÇİŞ KAMPANYASI

Bilindiği üzere 1 Ocak 2005 tarihinde gerçekleştirilen para reformu ile Türk Lirası'ndan altı sıfır atılarak iki aşamalı bir değişimin ilk aşaması olan Yeni Türk Lirası'na (YTL) geçiş başarıyla sonuçlandırılmıştır. Para reformunun ikinci ve nihai aşamasında ise para birimindeki "Yeni" ibaresi kaldırılarak 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren paramızın aslı ve geleneksel adı olan Türk Lirası'na (TL) dönülecektir.

Bu çerçevede YTL'den TL'ye geçişin sorunsuz ve başarılı olarak gerçekleştirilebilmesi amacıyla, dolaşıma çıkarılacak olan banknot ve madeni paraların kamuoyuna tanıtımının kapsamlı bir halkla ilişkiler ve iletişim kampanyası çerçevesinde yürütülmesi planlanmıştır. Kampanya kapsamında yapılacak çalışmalar iki aşamadan oluşmaktadır:

- Ağustos – Eylül 2008 dönemini kapsayan ilk aşamada yıl sonu itibarıyla banknot ve madeni paraların tasarımında ve para biriminin adında değişikliğe gidileceğine ilişkin kamuoyunda "farkındalık yaratmak" hedeflenmektedir. Bu yönde 27 Ağustos 2008 tarihinde TCMB İdare Merkezi Konferans Salonunda bir basın toplantısı gerçekleştirilmiştir. Başkan Yılmaz'ın kampanyaya ilişkin bir sunum yaptığı toplantıda, kampanya afişi, logosu, radyo spotu, tanıtım filmi, İnternet sitesi ve bilgilendirme kitapçığı ile ilgili bilgi verilmiştir.

- Ekim 2008 – Şubat 2009 dönemini kapsayacak olan ikinci aşama, paraların tanıtılacağı bir basın toplantısı ile başlayacak olup tanıtım kampanyasına ilişkin çalışmalar; banknot ve madeni paraların yenilenen tasarımları, değişen boyutları ve gelişmiş güvenlik özellikleri ile ilgili bilgilendirme materyallerinin kamuoyuna tanıtılması ile sürdürülecektir.



Türk Lirası'na Geçerken...

- Türk Lirası ve Kuruş adını alacak olan banknot ve madeni paralarımız yenilenen tasarımları, değişen boyutları ve gelişmiş güvenlik özellikleriyle 1 Ocak 2009 tarihinde tedavüle girecektir.
- YTL ve TL banknot ve madeni paralar 2009 yılı boyunca bir yıl süre ile birlikte tedavüle olacaktır.
- YTL banknot ve madeni paralar 1 Ocak 2010 tarihinde tedavülden kaldırılacaktır.
- YTL banknotlar 10 yıllık zaman aşımı süresince TCMB ve T.C. Ziraat Bankası şubelerince değiştirilebilecektir.
- YTL madeni paraların zaman aşımı süresi bir yıldır.
- 1 YTL artık sadece madeni para olarak tedavüle olacaktır.
- Banknotların kupür kompozisyonu ve güvenlik özellikleri 2008 yılı Ekim ayında açıklanacaktır.
- Türk Lirası banknotlarda görme engelliler için Yeni Türk Lirası banknotlardaki mevcut güvenlik özelliklerine ek olarak, farklı değerdeki banknotlar farklı boyutlarda basılmış, ayrıca kabartma baskı özelliğinden etkin bir şekilde yararlanılmıştır.

Daha Fazla Bilgi İçin: <http://www.tcmb.gov.tr>

ENFLASYON RAPORU 2008-III

Enflasyon Raporu'nun 2008 yılı üçüncü sayısı 28 Temmuz 2008 tarihinde Başkan Yılmaz'ın sunum yaptığı bir basın toplantısı ile kamuoyuna açıklanmıştır. Rapor'da son dönem enflasyon gelişmeleri ile para politikası performansı değerlendirilmiş; arz ve talep gelişmeleri ile uluslararası piyasalar incelenmiştir. Rapor'da ayrıca küresel enflasyon gelişmeleri ve para politikası tepkileri; gıda fiyatlarında orta vadeli öngörüler; mevsimsel unsurlar ve çalışılan iş günü sayısının milli gelir verilerine etkisi; likidite gelişmeleri ve para politikası referans faiz oranı konularında bilgi kutularına yer verilmiştir.

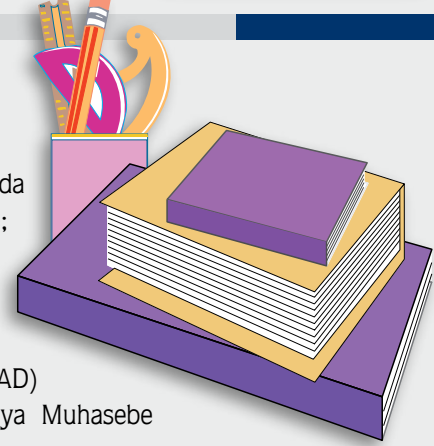
Daha Fazla Bilgi İçin: <http://www.tcmb.gov.tr> (Sürelî Yayınlar)



TCMB'NİN MALİ DESTEKTE BULUNDUĞU FAALİYETLER

Akademik Çalışmalar için Mali Destek Programı çerçevesinde TCMB;

- Türkiye Ekonomi Kurumu tarafından 25-29 Haziran 2008 tarihleri arasında düzenlenen Uluslararası Ekonomi Birliğinin "15. Dünya Ekonomi Kongresi"ne;
- T.C. Pamukkale Üniversitesi tarafından 1 Temmuz-8 Ağustos 2008 tarihleri arasında düzenlenen "Ekonomi Yaz Seminerleri 2008"e;
- T.C. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Bilim ve Araştırma Derneği (MUFAD) tarafından 20-24 Temmuz 2008 tarihleri arasında düzenlenen "12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi"ne mali destekte bulunmuştur.



ÇALIŞMA TEBLİĞLERİ

- "Oil Price Shocks, Macroeconomic Stability and Welfare in a Small Open Economy" (Deren Ünalı, İbrahim Ünalı, Derya Filiz Ünsal, Working Paper No. 08/02, May 2008)
- "On Roots of Housing Bubbles" (Erdem Başçı, İsmail Sağlam, Working Paper No. 08/03, July 2008)
- "How did the Turkish Industry Respond to Increased Competitive Pressures, 1998-2007?" (Gökhan Yılmaz, Rauf Göneç, Working Paper No. 08/04, July 2008)
- "Entry to Export Markets and Productivity: Analysis of Matched Firms in Turkey" (Altan Aldan, Mahmut Günay, Working Paper No. 08/05, August 2008)
- "Can Central Bank Interventions Affect the Exchange Rate Volatility? Multivariate GARCH Approach Using Constrained Nonlinear Programming" (Tolga Çaşkurulu, Mustafa Ç. Pınar, Aslıhan Salih, Ferhan Salman, Working Paper No. 08/06, August 2008)
- "Tangos, Sambas or Belly Dancing? Or, do Spreads Dance to the Same Rhythm? Signaling Regime Sustainability in Argentina, Brazil and Turkey" (Santiago Herrera, Ferhan Salman, Working Paper No. 08/07, August 2008)
- "Monetary Pressures and Inflation Dynamics in Turkey: Evidence from P-Star Model" (K.Azım Özdemir, Mesut Saygılı, Working Paper No. 08/08, August 2008)
- "İşlenmiş Gıda Fiyatlarını Belirleyen Faktörler" (Yusuf Soner Başkaya, Tuğrul Gürgür, Fethi Ögünç, Çalışma Tebliği No. 08/09, Ağustos 2008)

Daha Fazla Bilgi İçin: <http://www.tcmb.gov.tr> (Araştırmalar)

ÇALIŞMALAR

- "Özel Tüketim Talebinin İşlenmesinde Kartlı Alışveriş: Yeni Bir Tüketim Endeksi Önerisi - e.t.t.e" (Ercan Türkan, Haziran 2008)

Daha Fazla Bilgi İçin: <http://www.tcmb.gov.tr> (Kitaplar / Çalışmalar)

TCMB KÜTÜPHANESİ

TCMB; özellikle bankacılık ve ekonomi konularında; kitap, basılı ve elektronik süreli yayın, elektronik ve CD-ROM veri tabanları, tartışma tebliğleri ve merkez bankaları raporlarından oluşan koleksiyonu ile kapsamlı bir kütüphaneye sahiptir. Banka Kütüphanesinden Banka çalışanları, sosyal bilimler alanında yüksek lisans veya doktora çalışması yapanlar, akademik personel ile çeşitli kurumlarda uzman veya araştırmacı olarak çalışanlar yararlanabilmektedir. Diğer kullanıcılar ise kütüphane kaynaklarını kütüphaneler arası iş birliği çerçevesinde kullanabilmektedir.



Ayrıca, TCMB İnternet sitesinde yer alan Kütüphane başlığı aracılığıyla katalog ve makale taraması yapılabilmekte, elektronik bilgi kaynaklarına erişilebilmekte, Banka çalışanları tarafından hazırlanmış uzmanlık tezlerine ve TCMB yayınlarına ulaşılabilir.

Daha Fazla Bilgi İçin: <http://www.tcmb.gov.tr> (Kütüphane)

SIKÇA SORULAN SORULAR

AÇIK MEKTUP NEDİR?

TCMB Kanunu'nun 42. Maddesinde, "Banka, belirlenen hedeflere ilan edilen sürelerde ulaşılamaması ya da ulaşılamama olasılığının ortaya çıkması halinde, nedenlerini ve alınması gereken önlemleri Hükümete yazılı olarak bildirir ve kamuoyuna açıklar." hükmü yer almaktadır. Kanun'da yer alan söz konusu hesap verme mekanizmasını netleştirmek ve uygulanabilirliğini sağlamak için TCMB, enflasyon hedefleri etrafında her iki yönde bir belirsizlik aralığı tanımlamaktadır. Böylece enflasyon belirsizlik aralığını aştığında, sapmanın nedenleri ve hedefe tekrar yakınsanması için alınması gereken önlemleri şeffaflık ve hesap verme yükümlülüğü ilkeleri gereğince Hükümet'e bir "açık mektup" ile bildirmekte ve kamuoyuna açıklamaktadır.



TCMB Faiz Oranları*	Borç Alma	Borç Verme
Gecelik (o/n. %)	16,75	20,25

Merkez Bankası Döviz Rezervleri (22.08.2008, Milyar ABD Doları)	75,46
Enflasyon-Ağustos 2008 (TÜFE, Yıllık %)	11,77

* 28 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla.

Türkiye
Cumhuriyet Merkez
Bankası tarafından üç
ayda bir yayımlanır.
Sayı: 11
Eylül 2008

**Türkiye
Cumhuriyet Merkez
Bankası adına
Sahibi ve Sorumlu Yazı
İşleri Müdürü:**
Nesrin Doğanlı

Yayın Kurulu:
Aydın Özmen
İlhan Koçaker
Ufuk Şenol
Yücel Yazar
Gamze Doğan
Ayşen Üstün
Tangül Hınçal
Dilek Kalındemir
Mesut Kümbetlioğlu
Zeynep Özge Yetkin

Baskı:
Türkiye
Cumhuriyet Merkez
Bankası Banknot
Matbaası Genel
Müdürlüğü

Ücretsiz dağıtılmaktadır.
Abonelik için:
iletisimbilgi@tcmb.gov.tr